

**UCHWAŁA NR 343/XXXVIII/2022
RADY GMINY WŁODOWICE**

z dnia 20 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Włodowice na 2023 rok**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn.zm.) oraz art.41 ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021r. poz. 642)

**Rada Gminy Włodowice
uchwała, co następuje**

§ 1. Przyjąć Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Włodowice na rok 2023, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Włodowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Ibek

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2023 ROK DLA GMINY WŁODOWICE

1. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii opracowywany jest zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, które określają, że do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne mające przyczynić się do ograniczania społecznych nierówności w zdrowiu.

2. REALIZATORZY PROGRAMU

Głównymi realizatorami i partnerami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są:

- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki Oświatowo-Wychowawcze z terenu Gminy Włodowice,
- Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Włodowice.

3. CEL PROGRAMU

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia od zachowań behawioralnych. W roku 2023 realizacja celu Programu obędzie się poprzez realizację zadań będących kontynuacją działań podjętych w latach poprzednich, czyli zapewnieniu mieszkańcom gminy Włodowice dostępu do specjalistycznej pomocy poprzez poradnictwo oraz doskonalenie systemu działań profilaktycznych w zakresie edukacji, podnoszenie świadomości społeczeństwa w obszarze zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych, a także promocji zdrowego stylu życia.

4. OGÓLNA DIAGNOZA PROBLEMU NA TERENIE GMINY WŁODOWICE

Do problemów społecznych, które w ostatnich latach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard czy wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Opracowana w 2019 roku Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Włodowice opisuje jakie występują problemy w zakresie nadużywania alkoholu, zażywania środków psychoaktywnych, nikotyzmu oraz przemocy domowej.

Wnioski z diagnozy przedstawiają się następująco:

PROBLEM ALKOHOLOWY

W Gminie alkoholizm występuje w małym natężeniu – pomimo, iż alkohol spożywa większość dorosłych mieszkańców, ponad 1/3 mieszkańców spożywa go okazjonalnie, żaden z badanych nie sięga po niego codziennie i żaden z respondentów w dniu, w którym spożywa alkohol, nie wypija jego bardzo dużych

ilości. Większość mieszkańców sięga po alkohol dla towarzystwa, ale część respondentów pije również by złagodzić stres, czy też zapomnieć o problemach. Zebrany materiał badawczy wykazał, że część mieszkańców prowadziła pojazd i wykonywała swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu. Niepokojące jest to, że prawie połowa ankietowanych była świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu przez osobę pod wpływem alkoholu. Większość dorosłych mieszkańców stwierdziła, że spożycie alkoholu w Gminie jest na stałym poziomie. Podczas realizacji działań profilaktycznych warto poszerzyć wiedzę mieszkańców dotyczącą alkoholu. Badania wykazały bowiem, że 12% respondentów nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości picia alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka.

Problem spożywania alkoholu wśród młodych mieszkańców Gminy jest widoczny, jednak nie przybiera znaczących rozmiarów. Świadczy o tym między innymi fakt, że po alkoholu sięgnął stosunkowo mały odsetek uczniów. Z deklaracji znacznej części respondentów wynika ponadto, iż alkohol pili ponieważ dali im go do spróbowania rodzice. Na pytanie o okoliczności spożywania alkoholu po raz pierwszy, aż 57% badanych wskazało na uroczystość rodzinną i aż 55% na zostanie nim poczęstowanym. Zebrany materiał badawczy wykazał również, że większość rodziców wie o sięgnięciu przez ich dzieci po alkohol – znaczna część rodziców w związku z tym w ogóle nie zareagowała, zapewne dlatego, że samemu dawali spróbować alkohol swoim dzieciom. Warto zwrócić uwagę na to, że co czwarty uczeń uznał możliwość zdobycia alkoholu na terenie Gminy za łatwą i część uczniów nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości alkoholu dla zdrowia (11%).

PROBLEM NARKOTYKOWY

Zebrany materiał badawczy wykazał, iż problem nadmiernego zażywania substancji psychoaktywnych może dotyczyć 4% dorosłych mieszkańców Gminy - zadeklarowali oni sięganie po narkotyki codziennie lub prawie codziennie. Mieszkańcy Gminy sięgali po substancje psychoaktywne dla lepszej zabawy, towarzystwa oraz by zapomnieć o problemach i złagodzić stres. Pozytywne jest to, że niewielki odsetek ankietowanych uznał narkotyki i dopalacze za łatwo dostępne na terenie Gminy.

Badanie wykazało, że kontakt z narkotykami lub dopalaczami miało tylko 4 uczniów, przy czym większość z nich próbowało je tylko raz. Pozyskany materiał badawczy pokazał również, iż niewielki odsetek badanych uznał narkotyki i dopalacze za łatwo dostępne w ich środowisku lokalnym. W związku z powyższym można uznać, że problem zażywania substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży z gminy Włodowice nie jest znaczący. Pozytywne jest to, że większość badanych uczniów zdaje sobie sprawę ze szkodliwości narkotyków i dopalaczy – warto jednak kontynuować prowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie, gdyż 4% respondentów takiej świadomości nie ma.

NIKOTYZM

Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, że mała część mieszkańców gminy Włodowice sięga po papierosy codziennie i tylko 22% spośród nich nie podjęło nigdy próby zerwania z nałogiem. Warto zwrócić uwagę jednak na to, że część respondentów nie ma pełnej świadomości na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia.

Problem palenia papierosów przez dzieci i młodzież w gminie Włodowice występuje na stosunkowo niskim poziomie, jednak domaga się podjęcia działań profilaktycznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż mały odsetek uczniów palił papierosy, a większość spośród tych, którzy po papierosy sięgnęli – próbowało je raz lub kilka razy. Możemy zauważyć, iż palenie papierosów wyszło poza fazę eksperymentowania i stało się regularną czynnością w przypadku 2 respondentów – stwierdzili oni, że w ciągu ostatnich 30 dni palili więcej niż 10 razy. Kontakt z e-papierosami miał większy odsetek uczniów, niż z tradycyjnymi papierosami (różnica wynosi 6 pp.).

Uczniowie z gminy Włodowice mniejszą szkodliwość dostrzegają również elektronicznych papierosów, niż tych tradycyjnych. Podczas projektowania działań profilaktycznych warto mieć na uwadze to, że co piąty uczeń uznaje e-papierosy za mało szkodliwe, a co trzeci uczeń uznaje papierosy za łatwe do zdobycia w ich środowisku lokalnym. Pomimo, iż problem palenia papierosów i e-papierosów zdaje się przybierać niewielkie rozmiary, zaleca się realizowanie działań profilaktycznych w tym zakresie na poziomie uniwersalnym, aby zapobiec dalszemu rozwojowi problemów - zwłaszcza wśród tych uczniów, którzy mieli już kontakt z wyrobami nikotynowymi.

PRZEMOC DOMOWA

Zebrane dane pokazały, iż problem przemocy domowej dotyczy 6% dorosłych mieszkańców Gminy. Warto poszerzyć wiedzę mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych wobec dzieci - część

mieszkańców nie wie, czy jest to dobra metoda wychowawcza, czy też nie lub ma do niej pozytywny stosunek.

Zebrany materiał badawczy wykazał, że problem przemocy wśród młodych mieszkańców Gminy, występuje na stosunkowo wysokim poziomie – co czwarty badany zadeklarował bowiem doświadczenie przemocy, przy czym większość z nich doznało jej ze strony swoich rówieśników. Problem przemocy domowej według wyników badania może dotyczyć około 6% spośród wszystkich badanych uczniów, przy czym 3% zadeklarowało, że członkowie rodziny stosują przemoc wobec nich samych.

Z odpowiedzi uczniów z gminy Włodowice wynika ponad to, iż najczęstszym rodzajem doznawanej przemocy była przemoc fizyczna, na drugim miejscu przemoc psychiczna, a na trzecim - zaniedbanie. Znaczny odsetek ankietowanych nie ma wiedzy na temat form przemocy, gdyż nie było w stanie określić, jakiej formy przemocy doświadczyło. Warto również pochylić się nad zjawiskiem cyberprzemocy i poszerzyć wiedzę uczniów zarówno na temat istoty tego problemu, jak i konsekwencji jej stosowania. Badania wykazały bowiem, iż część uczniów nie ma wiedzy na temat wszystkich form cyberprzemocy – na przewiska w stronę innych osób wskazało na przykład tylko 37% respondentów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2022 rozpatrywała 12 spraw dotyczących osób nadużywających alkoholu.

Komisja wydała 12 postanowień w sprawie opinii dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na terenie Gminy funkcjonuje obecnie 12 sklepów – miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 2 miejsca sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia).

Zgodnie z Uchwałą NR 274/XXX/2018 Rady Gminy Włodowice z dnia 17.08.2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Włodowice, limit zezwoleń dla sklepów wynosi: 22 punktów sprzedaży, limit zezwoleń dla gastronomii wynosi: 18 punkty sprzedaży.

5. ZADANIA DO REALIZACJI

I. W zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- Sfinansowanie zlecenia przeprowadzenia badań i wydania opinii biegłych : psychologa i psychiatry w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (w tym opłaty sądowe).
- Prowadzenie pkt. konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Informowanie o możliwości podjęcia leczenia oraz korzystania z pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.
- Współpraca z Sądem, Policją, GOPS-em, szkołami, klubami AA, ośrodkiem leczenia odwykowego, itp. w celu zwiększania skuteczności podejmowanych działań.
- Kierowanie na posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. osób nadużywających alkohol, celem motywowania ich do podjęcia leczenia.

Kwota na realizację zadania: 940,00 zł

2) Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- Funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej i Terenowych Świetlic Środowiskowych :(1 et.x12 m-cy we Włodowicach, 1/2 et. x 12 m-cy w Rudnikach , 1/2 et. x 2 m-cy w Rzędkowicach, 1/2 et. x 2 m-cy w Zdowie) (wynagrodzenia, pochodne, media, opłaty itp.);
- Dopuszaenie Świetlicy Środowiskowej i Terenowych Świetlic Środowiskowych w pomoce, sprzęt i materiały biurowe niezbędne do prowadzenia zajęć.

- Przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wobec osoby podejrzanej o uzależnienie od alkoholu, udzielanie informacji i pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe. Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie poddania się leczeniu.
- Uaktualnianie materiałów informacyjnych o możliwości uzyskania pomocy w gminie.
- Współpraca z ośrodkami zajmującymi się uzależnieniami.
- Udzielanie pomocy psychologicznej członkom rodzin z problemami alkoholowymi.
- Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez współpracę z odpowiednimi instytucjami, zespołem interdyscyplinarnym.
- Udzielanie informacji dotyczących miejsc pomocy, placówek itp.

Kwota na realizację zadania: 128 460,00 zł

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- Współfinansowanie działań profilaktycznych lub informacyjno-edukacyjnych o tematyce związanej z problematyką wynikającą ze spożycia alkoholu, uzależnienia od nikotyny itp. Sfinansowanie programów profilaktycznych realizowanych np. w formie warsztatów, spotkań edukacyjnych poruszających temat uzależnienia od alkoholu, agresji, przemocy, używek itp.
- Współfinansowanie konkursów o tematyce profilaktycznej, edukacyjnej promujących trzeźwy styl życia, życie bez używek (w tym zakup materiałów, nagród).
- Kształtowanie świadomości zdrowotnej i motywacja do dbania o zdrowie poprzez prowadzenie lub współuczestnictwo w działaniach informacyjno-edukacyjnych.
- Pozyskiwanie informacji o dostępności do terapii poznawczo-behawioralnej.

Kwota na realizację zadania: 1 500,00 zł

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- Doskonalenie metod pracy członków Gminnej Komisji RPA, pracowników świetlic, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy (szkolenia, kursy).
- Za pracę członkom Gminnej Komisji RPA przysługuje wynagrodzenie 50 zł/ dla 1 członka GKRPA/za 1 posiedzenie GKRPA. Planuje się nie niż 12 posiedzeń w ciągu roku. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpis na liście obecności.
- Delegacje służbowe.
- Rozpowszechnianie informacji o działaniach prowadzonych przez instytucje, służby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy itp. poprzez np. zamieszczanie ich na stronie internetowej, tablicy informacyjnej, itp.

Kwota na realizację zadania: 4 100,00 zł

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy.

6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- Zamieszczanie informacji na temat działań związanych z integracją społeczną i zawodową.

II. W zakresie przeciwdziałania narkomanii:

1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

- Uaktualnianie danych na temat placówek prowadzących działalność profilaktyczną obejmującą problematykę narkomanii.
- Udzielanie informacji osobom zainteresowanym i ich rodzinom nt. placówek leczenia.
- Szkolenie, np. kadr uczestniczących w realizacji zadań związanych z tematyką uzależnienia, m.in. od narkotyków, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dot. wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających itp.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

- Udzielanie pomocy w punkcie konsultacyjnym osobom i rodzinom, u których wystąpił problem narkomanii.
- Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, nt. zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, itp.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- Zakup, rozpowszechnianie i propagowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu narkomanii dla poszczególnych grup odbiorców.
- Sfinansowanie działań edukacyjnych realizowanych w formie warsztatów, spotkań poruszających temat uzależnienia od narkotyków, komputera, Internetu, innych zachowań oraz dotyczących tematu przemocy, agresji itp.
- Zakup niezbędnych materiałów w ramach przeprowadzanych działań edukacyjnych (np. w świetlicach).

Kwota na realizację zadania: 1 500,00 zł

4) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- Upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu narkomanii.
- Wymiana informacji z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie problemom narkomanii.

5) Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- Ścisłe współdziałanie instytucji i organizacji społecznych (szkół, policji, PCPR, itd.).
- Stałe monitorowanie problemów związanych z narkomanią.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Finansową podstawą realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowią dochody gminy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i nie mogą być przeznaczone na inne cele. W 2023 roku planowana wysokość dochodów z tytułu opłat za wydane zezwolenia wyniesie 100 000,00 zł

2. Plan wydatków ogółem wyniesie 136 000,00 zł, z czego na realizację zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych 135 000,00 zł, a w zakresie przeciwdziałania narkomanii 1000,00 zł.